

Komisz és hadi. A *komisz* jelentésfejlődésének ismétlődését látjuk ma a *hadi* szóban. A német *kommisz* (a lat. *commissus*-ból) a katonaság számára nagy mennyiségben rendelt áruk megjelölésére szolgált. „Kommisz : zur regelmässigen Lieferung an Soldaten Zugerichtetes, im 16. u. 17 Jh.“ (Weigand, Deutsches Wörterbuch I : 1101). Maga a melléknév *kommisz*, *kommiszműszég* a. m. katonai, vagy : szabályszerű, normális. A Muret-Sanders nagy német-angol szótára többek közt a következő összetételek ismeri : *Kommiszanzug* ; katonaruha, munkásruha ; *Kommiszbäcker* : katonapék ; *Kommiszbrot* : katonakenyér ; *Kommiszflinte*, *Kommiszgewehr* : normális puska, fegyver ; *Kommisztuch* : katonaposztó. Mivel a katonaság részére rendelt és szállított áru már régebben is rendszeren rossz minőségű volt, a magyarban kifejlődött a *komisz* melléknévnek mai jelentése : rossz minőségű. S a jelentés továbbfejlődésével emberről is mondjuk : *komisz*. A *hadi* áru szintén rosszabb minőségű a szokottnál, pl. a hadi kávé, hadi szappan. S máris kifejlődik a közhasználatban a *hadi*-nak elítélő, rosszaló vagy kicsinylő mellékértelme : *hadi posztó*, *hadi cipő*, *hadi spárga*. Még pedig nemcsak árukról, hanem személyekről is. Legismertebb a *hadi milliomos*, de hallottam ilyeneket is : ez csak olyan *hadi borbély*, *hadi kalauz*, *hadi pincér*.

BALASSA JÓZSEF.